

Ministerie van Justitie
Directie Wetgeving, Sector Privaatrecht
T.a.v. de weledelgestrengte vrouwe
mr E.D.G. Kiersch
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Amsterdam, 30 september 2010

Betreft: Reactie voorontwerp Auteurscontractenrecht

Geachte mevrouw Kiersch,

De Groep Algemene Uitgevers (GAU) heeft kennisgenomen van het voorontwerp Auteurscontractenrecht dat op 1 juni 2010 is gepubliceerd.

In aanvulling op de reactie van het Nederlands Uitgeversverbond (NUV) en enkele leden van de GAU op dit voorontwerp, welke reacties door de GAU volledig worden onderschreven, wil de GAU nog het navolgende onder uw aandacht brengen, teneinde te onderstrepen dat de gevolgen van het voorontwerp voor de branche erg groot zijn.

De GAU is de branchevereniging van de boekenuitgevers in Nederland en aangesloten bij het NUV. Als branchevereniging behartigt de GAU de belangen van uitgevers van literatuur, kinderboeken en non-fictie. De producten van de leden van de GAU zijn bestemd voor de publiekmarkt. Zij verschijnen niet alleen in boekvorm, maar (in toenemende mate) in diverse multimediale vormen. Op dit moment zijn 97 uitgeverijen bij de GAU aangesloten.

Bij de totstandkoming van de producten van de leden van de GAU wordt nauw samengewerkt met de auteurs (en bij buitenlands werk vertalers). In de meeste gevallen is sprake van een zeer langdurige relatie met auteurs, waarin door de uitgevers veel wordt geïnvesteerd, zowel in tijd als financieel (te denken valt aan voorschotten, redactie, marketing, ontwerp).

In toenemende mate krijgen uitgevers te maken met nieuwe uitgeefvormen, die deels supplementair zijn aan het traditionele boek, maar ten dele ook vervangend. Deze veranderingen vereisen eveneens (hoge) investeringen en een gedegen voorbereiding met veel deskundigheid uit en over de markt. In het productieproces van uitgaven lopen de kosten meestal ver voor de baten uit.

De samenwerking met een auteur geschiedt per uitgave op basis van een auteurscontract voor onbepaalde tijd, waarin een bepaling is opgenomen die voorziet in een exclusieve licentie van het geleverde materiaal.

Dit is standaard in de branche en doet recht aan de langdurige relatie en inspanningen van beide partijen. Alleen op die manier is het mogelijk investeringen in uitgaven te doen zonder dat het gevaar bestaat dat een auteur zomaar, op ieder willekeurig moment, kan besluiten met de uitgave naar een andere uitgeverij over te stappen. Dit brengt ons dan ook op

Groep algemene uitgevers

van de punten van bezwaar tegen het voorontwerp: de mogelijkheid van tussentijdse opzegging na 5 jaar (art 25b).

Indien deze wijziging wordt aangebracht in de auteurswet zal dit het einde betekenen van het diverse aanbod aan literatuur in de breedste zin van het woord, van essays tot kinderboeken, van literaire romans tot sciencefiction, zoals we dat nu in Nederland kennen.

Het behoeft geen betoog dat dit ten koste zal gaan van de kwaliteit van het literaire aanbod in Nederland, nog daargelaten wat de bedrijfseconomische gevolgen zullen zijn, niet alleen voor onze leden, maar ook voor auteurs en literaire vertalers.

Daarnaast is in de praktijk ook bij non-fictie uitgaven en niet-literaire vertalingen vrijwel altijd sprake van overdracht. Evenals bij educatieve en wetenschappelijke uitgaven ontstaat in veel gevallen een onwerkbaar situatie als de uitgever niet op basis van continuïteit kan beschikken over het overgedragen werk (art. 2).

Ook bij de vormgeving van uitgaven van onze leden wordt meestal gebruik gemaakt van freelance ontwerpers die hun auteursrecht op het ontwerp contractueel overdragen aan de uitgever.

Hierbij moet bijvoorbeeld gedacht worden aan ontwerpen van literaire series, aan de logo's van de uitgevers op de uitgaven, maar ook aan illustraties voor een uitgave. Indien de overdracht van auteursrechten niet langer tot de mogelijkheden behoort, zullen de uitgever zich genoodzaakt zien niet langer van freelance ontwerpers gebruik te maken. Een uitgever wil namelijk niet met de situatie te maken krijgen waarin een ontwerper eenzijdig een publicatie kan tegenhouden, omdat een uitgever niet langer gebruik kan maken van zijn werk. Ook om die reden maakt de GAU bezwaar tegen de afschaffing van de overdracht van het auteursrecht in het voorontwerp (art. 2).

Volledigheidshalve attenderen wij u erop dat er in onze sector modelcontracten zijn overeengekomen tussen de Vereniging van Letterkundigen (VVL) en de Groep Algemene Uitgevers (GAU). Dit betreft zowel een Modelcontract voor de uitgave van oorspronkelijk Nederlandstalig literair werk als een Vertalerscontract. Recent is overeenstemming bereikt over een Modelcontract voor Kinderboeken.

Deze contracten sluiten aan bij de praktijk van de sector en worden regelmatig geactualiseerd en aangepast. Zo is er in februari 2010 een Addendum afgesloten voor de exploitatie van e-boeken. Deze vorm van zelfregulering werkt naar tevredenheid voor zowel uitgevers als auteurs. De GAU geeft er nadrukkelijk de voorkeur aan om deze werkwijze in de toekomst te continueren.

Graag houden wij ons beschikbaar voor een nadere toelichting.

Hoogachtend,

Mevrouw drs M.E.A. (Ria) Derks
Voorzitter Groep Algemene Uitgevers
Nederlands Uitgeversverbond
Postbus 12040
1100 AA Amsterdam-Z.O
Tel. 020 4309 160
e-mail: gau@nuv.nl